SEBA Board Class 10 Science Previous year Question Paper 2018

2018

GENERAL SCIENCE

Full Marks: 80
Pass Marks: 24

Time: 3 hours

Candidates shall note that each question will be multilingual, viz., in English/Assamese/Bengali/Bodo/Hindi medium, for their ready reference.
In case of any discrepancy or confusion in the medium/version, the English version will be considered as the authentic version.

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

GROUP—A / क—जांग / क—नांशा / क—बाहागों / क—भाग

For each question given below, four answers are given. Out of four only one answer is correct. Select the correct answer:

তলৰ প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ চাৰিটাকৈ উত্তৰ দিয়া আছে। চাৰিটাৰ ভিতৰত এটাহে শুদ্ধ উত্তৰ। শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

নীচের প্রতিটি প্রশ্নের চারটি করে উত্তর দেওয়া আছে। চারটির ভিতরে একর্টিই শুদ্ধ উত্তর। শুদ্ধ উত্তরটি বেছে নাও:

गाहायनि मोनफ्रोमबो सोंनायनि मोनब्रैयै फिननाय होनाय दं। मोनब्रैनि गेजेराव मोनसेल' गेबें फिननाय दं। गेबें फिननायखौ सायख'ना दिहुन

नीचे दिए गए प्रत्येक प्रश्न के लिए चार उत्तर दिए गए हैं। चारों में से केवल एक उत्तर सही है। सही उत्तर को चुनिए :

 $Fe_2O_3 + 2Al \rightarrow Al_2O_3 + 2Fe$ The above reaction is an example of a

 $Fe_2O_3 + 2Al \rightarrow Al_2O_3 + 2Fe$

ওপৰৰ বিক্ৰিয়াটো এটা উদাহৰণ

 ${
m Fe_2O_3} + {
m 2Al}
ightarrow {
m Al_2O_3} + {
m 2Fe}$ উপরের বিক্রিয়াটি একটি উদাহরণ

 ${\rm Fe_2O_3} + {\rm 2Al} \rightarrow {\rm Al_2O_3} + {\rm 2Fe}$ गोजौनि फिनजाथाइया मोनसे बिदिन्थि

Fe₂O₃ + 2Al \rightarrow Al₂O₃ + 2Fe ऊपर दी गयी अभिक्रिया का एक उदाहरण है

- (a) combination reaction / এটা সংযোজন বিক্রিয়াৰ / একটি সংযোজন বিক্রিয়ার / अरजाबनाय फिनजाथाइ / संयोजन अभिक्रिया
- (b) double displacement reaction / এটা দ্বি-অপসাৰণ বিক্রিয়াৰ / একটি দ্বি-অপসারণ বিক্রিয়ার / নীদান जायखारनाय फिनजाथाइ / द्विविस्थापन अभिक्रिया
- (c) decomposition reaction / এটা বিযোজন বিক্রিয়াৰ / একটি বিযোজন বিক্রিয়ার / बायस्रानाय फिनजाथाइ / वियोजन अभिक्रिया
- (d) displacement reaction / এটা অপসাৰণ বিক্ৰিয়াৰ / একটি অপসারণ বিক্ৰিয়ার / जायखारनाय फिनजाथाइ / विस्थापन अभिक्रिया

2. Food cans are coated with tin and not with zinc because খাদ্যবস্তু ভৰাই ৰখা পাত্ৰবোৰত টিনৰ প্ৰলেপ দিয়া হয়, জিংকৰ নহয়। কিয়নো খাদ্যসামগ্ৰী ভরে রাখা পাত্ৰগুলোতে টিনের প্ৰলেপ দেওয়া হয়, জিংক-এর নয়। কারণ जामुं दोनग्रा आइजेंफोराव टिनिन थोरफो होनाय जायो आरो जिंकिन थोरफो होनाय जाया। मानोना

खाद्य-पदार्थ के डिब्बों पर जिंक की बजाय टिन का लेप होता है, क्योंकि

- (a) zinc is costlier than tin / िंनिञ्देक जिश्क पाभी / िंनि- এর থেকে জিংক पाभी / टिनिनखुइ जिंकआ बेसेन गोनांसिन / टिन की अपेक्षा जिंक महँगा है
- (b) zinc has a higher melting point than tin / জिংকৰ গলনাংক টিনতকৈ বেছি / জিংক-এর গলনাংক টিন থেকে বেশী / जिंकिन गलिनाय बिन्दोआ टिन्निखुइ बांसिन / टिन की अपेक्षा जिंक का गलनांक अधिक है
- (c) zinc is more reactive than tin / জিংক টিনতকৈ অধিক সক্রিয় / জিংক টিন থেকে অধিক সক্রিয় / जिंकआ टिननिखुइ सांग्रांसिन / टिन की अपेक्षा जिंक अधिक अभिक्रियाशील है
 - (d) zinc is less reactive than tin / জিংক টিনতকৈ কম সক্রিয় / জিংক টিন থেকে কম সক্রিয় / जिंकआ टिननिखुइ खम सांग्रां / टिन की अपेक्षा जिंक कम अभिक्रियाशील है

3. A solution turns red litmus blue. Its pH is likely to be

अठा प्रवंदे बड़ा निर्धेमा नीना कबिट । देशा pH द'व পारव

अकि प्रव नान निर्धेमात्रक नीन करत्र । अत pH दर्ज भारत

मोनसे गलिलावा गोजा लिटमासखी नीला खालामदों। बेयाव pH नि माना जानो हागौ

एक विलयन लाल लिटमस को नीला कर देता है। इसका pH संभवतः क्या होगा?

1

- 4. Which of the following is not a correct statement about the trends when going from left to right across the periods of the Periodic Table?

 প্যাবৃত্ত তালিকাৰ প্যায়বোৰত বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ যাওঁতে ঘটা পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত আগবঢ়োৱা তলৰ উক্তিসমূহৰ কোনটো শুদ্ধ উক্তি নহয়?

 প্যাবৃত্ত তালিকার প্যায়গুলোতে বামদিক থেকে ডানদিকে যাওয়ার সময় সংঘটিত পরিবর্তনের প্রকৃতির উপরে দেওয়া নীচের উক্তিগুলোর মধ্যে কোন্ উক্তিটি অশুদ্ধ?

 आन्थोरारि थख'লাइনি आन्थोराव आगसिधिनिफ्राय आगदाधिजाय थांनाय लोरबांधिखौ लानाय जायो, गाहायनि बुंधिफोरनि माबेया गेवें बुंधि नडा?

 आवर्त सारणी के आवर्तकों में बाई से दाई ओर जाने पर प्रवृत्तियों के बारे में निम्न में से कौन-सा कथन असत्य है?
 - (a) The elements become less metallic in nature.

 মৌলবোৰ কম ধাতৱধমী হৈ পৰে।

 মৌলগুলো কম ধাতবধমী হয়ে পড়ে।

 गुदिमुवाफोरा खम धातुआरि आखु गोनां जायो।

 तत्त्वों की धात्विक प्रकृति घटती है।
 - (b) The number of valence electrons increases.

 (याज्ञक रेल्क्ट्रेनब সংখ্যा वाद्ध।

 याज्ञक रेल्क्ट्रेनब সংখ্যा वाद्ध।

 अरजाबग्रा इलेक्ट्रनफोरिन अनिजमाया बालाङो।

 ग्रंथीजकता इलेक्ट्रॉनों की संख्या बढ़ जाती है।
 - The atoms lose their valence electrons more easily.

 अवभागूरवारव সिহঁতৰ যোজক ইলেক্ট্ৰন অধিক সহজে হেৰুৱায়।

 अतभागूগুলো তাদের যোজক ইলেক্ট্ৰন অধিক সহজে হারায়।

 गुन्द्रासाफोरा बेसोरिन इलेक्ट्रनफोरखौ जोबोद गोरलैयै एंगारो।

 परमाणु आसानी से अपने संयोजकता इलेक्ट्रॉन का त्याग करते हैं।
 - (d) The oxides become more acidic.

 অক্সাইডবোৰ বেছি আল্লিক হৈ পৰে।

 অক্সাইডগুলো অধিক আল্লিক হয়ে পড়ে।

 अक्साइडफोरा गोबां एसिडआरि जायो।

 ऑक्साइड अधिक अम्लीय हो जाते हैं।

5. The name of the process with the help of which carbon and energy requirements of an autotrophic organism are fulfilled, is যি প্রক্রিয়াৰ দ্বাৰা এটা স্বপোষী জীৱৰ কার্বন আৰু শক্তিৰ প্রয়োজনীয়তা পূর্ণ কৰা হয় তাক যে প্রক্রিয়ার দ্বারা একটি স্বপোষী জীবের কার্বন এবং শক্তির প্রয়োজনীয়তা পূর্ণ করা হয় তাকে

जाय बिखान्थिनि जोहै मोनसे गावनो सुफुंनाय जिबनि कार्बन आरो शक्तिनि गोनांथिया आबुं जायो बेखौ

स्वपोषी जीव किस प्रक्रिया के द्वारा कार्बन तथा ऊर्जा की आवश्यकता को पूर्ण करते हैं?

- (a) photosynthesis / সালোক সংশ্লেষণ বোলে / সালোক সংশ্লেষণ বলে / सोरां बिजिरख'दानाय / प्रकाश-संश्लेषण
 - (b) transpiration / वाष्य्याहन वाल्य / वाष्य्याहन वाल्य / देखफ' एंगारनाय / वाष्योत्सर्जन
 - (c) translocation / ञ्चानान्तवण (वाटन / ञ्चानान्तवण वटन / जायगा सोलायहोनाय / स्थानांतरण
 - (d) photophosphorylation / पीशुक्रिक्र 'बिनीकबन त्वातन / पीशुक्र प्रकाशिके वन व्यवन / फट'फसफरिलेसन / प्रकाशफॉस्फोरिलीकरण
- 6. The hormone produced by the pancreas that helps in regulating the blood sugar level is

তেজত চেনীৰ মাত্ৰা নিয়ন্ত্ৰণ কৰি থকাত সহায় কৰা অগ্ন্যাশয়ৰ দ্বাৰা উৎপাদিত হৰম'নবিধ হৈছে

রক্তে চিনির মাত্রা নিয়ন্ত্রণ করতে সাহায্য করা অগ্ন্যাশয়ের দ্বারা উৎপাদিত হরমনগুলো হল থীযাব सिनिनि बिबां सामलायबाय थानायाव हेफाजाब होग्रा आमायथुनि जोहै सोमजिनाय हरम'न मोनसेया

रुधिर में शर्करा स्तर को नियंत्रित करने में सहायक एक हॉर्मोन, जिसका उत्पादन अग्न्याशय में होता है, है

- (a) adrenalin / এড্রিনেলিন / অ্যাড্রিনেলিন / एड्रेनेलिन / ऐड्रिनलीन
- (b) thyroxin / थर्डिबक्रिन / थर्डितक्रिन / थाइरक्सिन / थायरॉक्सिन
- (e) insulin / ইন্চুनिन / ইনসুनिन / इन्सुलिन / इंसुलिन
- (d) testosterone / ऍछै'एछैबन / ऍएछोएछैतन / टेस्ट'स्टेरन / टेस्टोस्टेरॉन

1

7. The part of the brain responsible for the sensation of hunger and thirst is

ভোক আৰু পিয়াহ লগাৰ অনুভূতিৰ বাবে পৰিচালিত মস্তিষ্কৰ অংশটো হ'ল क्ষूथा এবং ভূষণা লাগার অনুভূতিকে পরিচালিত করা মস্তিষ্কের অংশটি হল उखैनाय आरो गांनायनि मोनदांथिनि थाखाय जाहोनाय मेलेमिन बाहागोआ जाबाय भूख तथा प्रयास से संबंधित केंद्र मस्तिष्क का कौन-सा भाग है?

- ্বি) forebrain / প্রমন্তিষ্ক / প্রমন্তিষ্ক / सिगां मेलेम / अग्रमस्तिष्क
 - (b) midbrain / भशुभिष्ठिष्ठ / भशुभिष्ठिष्ठ / गेजेर मेलेम / मध्यमस्तिष्क
 - (c) hindbrain / পশ্চাৎমন্তিষ্ক / পশ্চাৎমন্তিষ্ক / उन मेलेम / पश्चमस्तिष्क
 - (d) hypothalamus / হাইপ'থেলামাছ / হাইপোথ্যালামাস / हाइप'थेलामास / हाइपोथैलेमस

An electric bulb is rated 220 V and 100 W. When it is operated on 110 V, then the power consumed is

এটা বৈদ্যুতিক বাল্ব 220 V আৰু 100 W চিহ্নিত কৰা আছে। যেতিয়া ইয়াক 110 V ত ব্যৱহাৰ কৰা হয়, তেতিয়া ইয়াৰ ক্ষমতা হ'ব

একটি বৈদ্যুতিক বাল্ব 220 V এবং 100 W চিহ্নিত করা আছে। যখন সেটি 110 V এ ব্যবহার করা হয়, তখন এর ক্ষমতা হবে

मोनसे मोब्लिबआरि बाल्बआव 220 V आरो 100 W लिरनाय दं। जेब्ला बेखौ 110 V आव बाहायनाय जायो, बेनि गोहोआ जागोन

किसी विद्युत् बल्ब का अनुमतांक 220~V तथा 100~W है। जब इसे 110~V पर प्रचालित करते हैं, तब इसके द्वारा उपभुक्त क्षमता होगी

- (a) 75 W
- (b) 25 W
- (c) 100 W
- (d) 50 W

1

9. Which of the following is not derived from energy of the sun? তলৰ কোনটো সৌৰশক্তি আধাৰিত নহয়?

1

নিম্নোক্ত কোনটি সৌরশক্তি আধারিত নয়?

गाहायनि माबेखौ सानारि शक्तिनिफ्राय दिहुननाय जाया?

निम्नलिखित में से कौन-सी सौर ऊर्जा से व्युत्पन्न नहीं है?

- (a) Biomass / জৈৱ উপাদান / জৈব উপাদান / जिब मोदोमबां / जैवमात्रा
- (b) Nuclear energy / निউक्नीय শক্তি / निউक्नीय শক্তি / गुन्द्रासायारि शक्ति / नाभिकीय ऊर्जा
 - (c) Geothermal energy / ভূতাপীয় শক্তি / ভূতাপীয় শক্তি / भुम बिदुं शक्ति / भूतापीय ऊर्जा
 - (d) Wind energy / वार्र भिक / वार्र भिक / बार शक्ति / पवन ऊर्जा
- 10. Which of the following groups contains only biodegradable items?

1

তলত উল্লেখ কৰা কোনখিনিত কেৱল জীৱ নিম্লিকৰণ পদাৰ্থ আছে?

নিম্নোক্ত কোনটিতে কেবল জীব নিম্নিকরণ পদার্থ আছে?

गाहायाव मख'नाय माबेयावल' जिबआरि सेवग्रा मुवा दं?

निम्नलिखित समूहों में से किसमें केवल जैव निम्नीकरणीय पदार्थ हैं?

- (a) Cake, wood and grass / शिंग, कार्य आरू घाँच / शिंग, कार्य धाँच / भिंग, कार्य धाँच / भिंग, दंफां आरो गांसो / केक, काठ और घास
- (b) Fruit peels, cake and lime juice / ফলমূলৰ বাকলি, পিঠা আৰু টেঙা ৰস / ফলের খোসা, পিঠা এবং লেবুর রস / फिथाइनि बिगुर, फिथा आरो नारें बिदै / फलों के छिलके, केक और खट्टा रस
 - (c) Grass, wood and plastic / घाँर, कार्ठ आरू প्লाष्टिक / घात्र, कार्ठ এবং প্লाष्टिक / गांसो, दंफां आरो प्लाष्टिक / घास, काठ और प्लास्टिक
 - (d) Grass, flower and leather / पाँर, फूल आरू চाম्बा / घात्र, फूल এবং চামড়া / गांसो, बिबार आरो सामब्रा / घास, फूल और चमड़ा

GROUP—B / খ—ভাগ / খ—শাখা / ख—बाहागो / ख—भाग

What is the common name of the compound CaOCl₂?

15. D

যৌগ CaOCl2ৰ সাধাৰণ নামটো কি?

যৌগ CaOCl2 এর সাধারণ নামটি কী?

CaOCl2 खौसेनि साधारण मुङा मा?

CaOCl2 यौगिक का साधारण नाम क्या है?

12. Why is the conversion of ethanol to ethanoic acid an oxidation reaction?

ইথানলক ইথান'য়িক এচিডলৈ ৰূপান্তৰ কৰাটো কিয় এটা জাৰণ বিক্ৰিয়া? ইথানলকে ইথানয়িক অ্যাসিডে রূপান্তর করা একটি জারণ বিক্রিয়া কেন? इथानलखौ इथान'यिक एसिडसिम सोलायनाया मानो अक्सिजाबनाय फिनजाथाइ? एथेनॉल से एथेनॉइक अम्ल में परिवर्तन को ऑक्सीकरण अभिक्रिया क्यों कहते हैं?

13. What is cross-pollination?

1

1

ইতৰ-পৰাগযোগ কি?

ইতর-পরাগযোগ কী?

मालायजों हायना नांनाया मा?

परपरागण क्या है?

14. In which type of reproduction, exchange of genetical material takes place?

কি প্ৰজননত জিনীয় পদাৰ্থৰ বিনিময় ঘটে?

কোন প্রজননে জিনীয় পদার্থের বিনিময় ঘটে?

मा आजायनायाव जिनआरि मुवानि सोलायसोल' जायो?

किस प्रजनन में जीनीय पदार्थों का विनिमय होता है?

B18-GS/20B

Contd.

15. Define the unit of current.

প্ৰবাহৰ এককৰ সংজ্ঞা লিখা।

প্রবাহের এককের সংজ্ঞা দাও।

मोब्लिब दाहारिन सानगुदिनि बुंफोरिथ हो।

विद्युत्-धारा के मात्रक की परिभाषा लिखिए।

16. Translate the following statements into chemical equations and then balance them : 1+1=2

তলৰ উক্তিসমূহ ৰাসায়নিক সমীকৰণৰূপত লিখা আৰু সন্তলন কৰা :

নীচের উক্তিগুলো রাসায়নিক সমীকরণরূপে লেখো এবং সন্তুলন করো :

गाहायनि बुंथिखौ रासायनारि समानथाइजों लिर आरो बेफोरखौ समानसु खालाम :

निम्न कथनों को रासायनिक समीकरण के रूप में परिवर्तित कर उन्हें संतुलित कीजिए :

- (a) Hydrogen gas combines with nitrogen to form ammonia. হাইড্র'জেন গেছে নাইট্র'জেনৰে সৈতে লগ হৈ এম'নিয়া প্রস্তুত কৰে। হাইড্রোজেন গ্যাস নাইট্রোজেনের সঙ্গে সংযুক্ত হয়ে এ্যামোনিয়া প্রস্তুত করে। हाइड्र'जेन गेसआ नाइट्रजेनजों अरजाबनानै एम'निया सोमजिहोयो। हाइड्रोजन गैस, नाइट्रोजन से संयोग करके अमोनिया बनाता है।
 - (b) Hydrogen sulphide gas burns in air to give water and sulphur dioxide.

হাইড্ৰ'জেন ছালফাইডে বায়ুত দাহিত হৈ পানী আৰু ছালফাৰ ডাইঅক্সাইড উৎপন্ন কৰে।

হাইড্রোজেন সালফাইড বায়ুতে দগ্ধ হয়ে জল এবং সালফার ডাইঅক্সাইড উৎপন্ন করে।

हाइड्र्'जेन सालफाइडआ बाराव खामनानै दै आरो सालफार डाइअक्साइड सोमजिहोयो। हाइड्रोजन सल्फाइड गैस का वायु में दहन होने पर जल एवं सल्फर डाइऑक्साइड का उत्पादन होता है। What does one mean by exothermic and endothermic reactions? Give examples.

তাপবৰ্জী আৰু তাপগ্ৰাহী বিক্ৰিয়া বুলিলে কি বুজা ? উদাহৰণ দিয়া।
তাপবৰ্জী এবং তাপগ্ৰাহী বিক্ৰিয়া বলতে কি বোঝো ? উদাহরণ দাও।
दुंखांग्रा फिनजाथाइ आरो दुंसोबग्रा फिनजाथाइ बुङोब्ला मा बुजियो? बिदिन्थि हो।
ऊष्माक्षेपी एवं ऊष्माशोषी अभिक्रिया का क्या अर्थ है? उदाहरण दीजिए।

Or / নাইবা / অথবা / एबा / अथवा

- (a) Why do we apply paint on iron articles?

 लाब वख्रु बड़ब প্रलেপ मिछँ किंग्न?

 लाश्त वख्रु आमता तट्ड श्रुलिश किंग किंग किंग विसादआव गांबनि थोरफो होनाय जायो मानो?

 लोहे की वस्तुओं को हम पेंट क्यों करते हैं?
- (b) Oil and fat containing food items are flushed with nitrogen. Why?

 তেল আৰু চৰ্বি থকা খাদ্যবস্তু নাইট্রে'জেনৰ পৰিবেশত পেকেটত ভৰোৱা হয়, কিয়?

 তেল এবং চর্বিযুক্ত খাদ্যবস্তু নাইট্রেজেনের পরিবেশে প্যাকেটে কেন ভরানো হয়?

 थाव आरो मेजेम थानाय जामुंखौ नाइट्रजेन गेसजों आबुं खालामना लाखिनाय जायो मानो?

 तेल एवं वसायुक्त खाद्य-पदार्थों को नाइट्रोजन से प्रभावित क्यों किया जाता है?
- produced? Give chemical equation.
 বিকিং ছ'ডাৰ ৰাসায়নিক নাম কি? ইয়াক কেনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা হয় ? ৰাসায়নিক সমীকৰণ লিখা।
 বিকিং সোডার রাসায়নিক নাম কী? এটি কিভাবে প্ৰস্তুত করা হয় ? রাসায়নিক সমীকরণ

18. What is the chemical name of baking soda? How is it

B18-GS/20B

লেখো।

2

1

बेकिं स'डानि रासायनारि मुङा मा? बेखौ माबोरै बानायनाय जायो? रासायनारि समानथाइखौ लिर।

बेकिंग सोडा का रासायनिक नाम क्या है? इसका उत्पादन (निर्माण) कैसे किया जाता है? रासायनिक समीकरण लिखिए।

- 19. Mention the factors that could lead to the rise of a new species. 2 नजून প্रজाতি এটাৰ উৎপত্তিৰ বাবে कि कि উপাদানে অৰিহণা যোগায়, উল্লেখ কৰা। একটি নতুন প্ৰজাতির উৎপত্তির জন্য কি কি উপাদানের অবদান আছে, উল্লেখ করো। मा थादेरसाफोरा मोनसे गोदान हारिसा सोमजिहोनो हायो मख'। नई प्रजाति की उत्पत्ति हेतु कौन-कौन से उपादान आवश्यक हैं, उल्लेख कीजिए।
- 20. Why is a normal eye not able to see clearly the objects placed closer than 25 cm?

 সাধাৰণ চকুৱে এটা 25 cm তকৈ ওচৰত ৰখা বস্তু দেখা নাপায় কিয়?

 একটি স্বাভাবিক চোখের পক্ষে 25 cm থেকে কাছে রাখা বস্তু স্পষ্টভাবে দেখা সম্ভব হয় না কেন?

सरासनस्रा मेगन थाइसेया 25 cm निखुइ खाथियाव लाखिनाय बेसादखौ नुनो मोना मानो? सामान्य नेत्र 25 cm से निकट रखी वस्तुओं को सुस्पष्ट क्यों नहीं देख पाते?

21. Light enters from air to glass having refractive index 1.5. What is the speed of light in the glass? (Speed of light in vacuum is $3 \times 10^8 \,\mathrm{m\,s^{-1}}$)

পোহৰ বায়ুৰ পৰা $1\cdot 5$ প্ৰতিসৰাংকৰ কাঁচৰ মাধ্যমলৈ প্ৰবেশ কৰিছে। কাঁচত পোহৰৰ দ্ৰুতি কিমান হ'ব ? (শূন্যত পোহৰৰ দ্ৰুতি $3\times 10^8~{
m m\,s}^{-1}$)

বায়ু থেকে আলোক 1.5 প্রতিসরাংকের কাঁচের মাধ্যমে প্রবেশ করেছে। কাঁচে আলোকের দ্রুতি কত হবে ? (শূন্যে আলোকের দ্রুতি $3 \times 10^8~{
m m\,s}^{-1}$)

सोरांनि रोदाया बारनिफ्राय 1.5 रिफिखन बिसानजों ग्लासनि बिजोंसिम हाबहैदों। ग्लासाव सोरांनि गोख्रैथिया बेसेबां? (लाथिख'आव सोरांनि गोख्रैथिया $3 \times 10^8~{
m m\,s}^{-1}$)

प्रकाश वायु से 1.5 अपवर्तनांक की काँच की प्लेट में प्रवेश करता है। काँच में प्रकाश की चाल कितनी है? (निर्वात में प्रकाश की चाल $3\times10^8~{
m m\,s}^{-1}$ है)

- State the basic principle of an electric motor. What is the function of a split ring in an electric motor?

 1+1=2

 तिपृािक गाँवव गृल नीिकिटीं। উद्भिश कवा। तिपृािक गाँवक गला आक्षित काम कि?

 तिपृािक भाँवत गृल नीिकिटीं। উद्भिश करता। तिपृािक भाँवत मुश्लिं तिष्ठ- अत काम की?

 मोिब्लिब मटरिन गुदि खान्थिखी मख'। मोिब्लिब मटरिन स्मिलट रिनि खामािनया मा?

 विद्युत् मोटर का मूल सिद्धांत क्या है? विद्युत् मोटर में विभक्त वलय की क्या भूमिका है?
 - 23. Write two precautions taken to avoid the overloading of domestic electric circuits.

 যকৰা বৈদ্যুতিক বৰ্তনীত অত্যধিক বোজাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ লোৱা দুটা সাৱধানতা লিখা।

 যবোয়া বৈদ্যুতিক বৰ্তনীতে অত্যধিক বোঝা থেকে রক্ষা পাওয়ার জন্য গ্রহণীয় দুটি সাবধানতা লেখো।

न'नि मोब्लिब सोंखनथाइयाव सोमजिनाय बांद्राय दाहार सोमजिनायखौ होबथानो थाखाय लानाय मोननै सांग्रांथि लिर।

घरेलू विद्युत् परिपथों में अतिभारण से बचाव के लिए दो सावधानियाँ लिखिए।

Nitrogen (atomic number 7) and phosphorus (atomic number 15) belong to group 15 of the Periodic Table. Write the electronic configuration of these two elements. Which one of these will be more electronegative? Why?

নাইট্ৰ'জেন (পাৰমাণৱিক সংখ্যা 7) আৰু ফছফ'ৰাছ (পাৰমাণৱিক সংখ্যা 15) পৰ্যাবৃত্ত তালিকাৰ বৰ্গ 15ত থাকে। এই মৌল দুটাৰ ইলেক্ট্ৰনীয় বিন্যাস লিখা। ইহঁতৰ কোনটো বেছি বিদ্যুৎ ঋণাত্মক হ'ব আৰু কিয়?

নাইট্রোজেন (পারমাণবিক সংখ্যা 7) এবং ফসফরাস (পারমাণবিক সংখ্যা 15) পর্যাবৃত্ত তালিকার বর্গ 15 তে থাকে। এই মৌল দুটির ইলেক্ট্রনীয় বিন্যাস লেখো। এগুলোর কোনটি বেশি বিদ্যুৎ ঋণাত্মক হবে এবং কেন?

नाइट्रजेन (गुन्द्रासायारि अनिजमा 7) आरो फसफ'रास (गुन्द्रासायारि अनिजमा 15) आ आन्थोरारि थख'लाइनि 15 हान्जायाव दं। बे मोननै गुदिमुवानि इलेक्ट्रनारि साजायनायखौ लिर। बेसोरिन माबेया बांसिन मोब्लिब दानख'थाइ आरो मानो?

नाइट्रोजन (परमाणु संख्या 7) तथा फॉस्फोरस (परमाणु संख्या 15) आवर्त सारणी के समूह 15 के तत्त्व हैं। इन दोनों तत्त्वों का इलेक्ट्रॉनिक विन्यास लिखिए। इनमें से कौन-सा तत्त्व अधिक ऋणविद्युत् होगा और क्यों?

B18-GS/20B

Or / नांरेना / অथना / एबा / अथवा

(a) Besides gallium, which other elements have since been discovered those were left by Mendeleev in his Periodic Table? (Any two)

र्शिनयाभव উপविও আন কোনকেইটা মৌলৰ বাবে মৌলকেইটা আৱিষ্কাৰ হোৱাৰ পূর্বেই মেণ্ডেলিভে তেওঁৰ তালিকাত ঠাই ৰাখি থৈ গৈছিল? (যি কোনো দুটা)

र্शिनयाभ ছাড়াও অন্য কোন্ মৌলগুলোর জন্য মৌলগুলো আবিষ্কার হওয়ার আগেই মেণ্ডেলিভ তাঁর তালিকাতে স্থান রেখে দিয়েছিলেন? (যে কোনো দুটি)

गेलियामनि अनगायै माबे गुबुन गुदिमुवाफोरखौ संखांनाय जादोंमोन जायफोरखौ मेण्डेलिभआ गाविन आन्थोरारि थखं लाइयाव गालांदोंमोन? (जायिख-जाया मोनने)

गैलियम के अतिरिक्त अब तक कौन-कौन से तत्त्वों का पता चला है, जिसके लिए मेण्डेलीफ ने अपनी आवर्त सारणी में खाली स्थान छोड़ दिया था? दो उदाहरण दीजिए।

(b) Use Mendeleev's Periodic Table to predict the formulae for oxides of the following elements:

K and Al

মেণ্ডেলিভৰ পৰ্যাবৃত্ত তালিকাখন ব্যৱহাৰ কৰি তলত দিয়া মৌলকেইটাৰ অক্সাইডৰ সংকেত নিৰ্ণয় কৰা :

K আৰু A1

মেণ্ডেলিভের পর্যাবৃত্ত তালিকাটি ব্যবহার করে নিম্নোক্ত মৌলগুলোর অক্সাইডের সংকেত নির্ণয় করো :

K এবং Al

मेण्डेलिभनि आन्थोरारि थख'लाइखौ बाहायनानै गाहायाव होनाय गुदिमुवाफोरनि अक्साइडनि फरमुलाखौ दिहुन

K आरो A1

मेण्डेलीफ की आवर्त सारणी का उपयोग कर निम्नलिखित तत्त्वों के ऑक्साइडों के सूत्रों का अनुमान कीजिए :

K तथा Al

1

(c) Why do you think the noble gases are placed in a separate group?

সম্ভ্রান্ত গেছবোৰক এটা সুকীয়া বর্গত किয় স্থান দিয়া হৈছে?
সম্ভ্রান্ত গ্যাসগুলোকে একটি পৃথক বর্গে কেন স্থান দেওয়া হয়েছে?
गेदेमा गेसफोरखौ मोनसे आलादा हानजायाव मानो फज'नाय जादों?
आपके अनुसार उत्कृष्ट गैसों को अलग समूह में क्यों रखा गया है?

25. How does nerve impulse travel in our body?

जाभाव (परुज ऋाग्नू (প্রবণা কেনেদৰে প্রবাহিত হয়?

जाभारित (पर्ट ऋाग्नू (প্রবণা কীভাবে প্রবাহিত হয়?

जामि सोलेराव बिसोम मोनदांधिया माबोरै दैदेन जायो?

हमारे शरीर में तंत्रिका-आवेग का संवहन किस प्रकार होता है?

Or / নাইবা / অথবা / एबा / अथवा

What is an endocrine gland? What is the difference between an endocrine and an exocrine gland? Name the gland that performs both endocrine as well as exocrine functions. 1+1+1=3

অন্তঃস্ৰাৱী গ্ৰন্থি কি? এটা অন্তঃস্ৰাৱী আৰু এটা বহিঃস্ৰাৱী গ্ৰন্থিৰ মাজৰ পাৰ্থক্য কি? অন্তঃস্ৰাৱী আৰু বহিঃস্ৰাৱী দুয়োটা কাৰ্য সম্পাদন কৰা গ্ৰন্থিটোৰ নাম লিখা।

অন্তঃস্রাবী গ্রন্থি কী ? একটি অন্তঃস্রাবী এবং একটি বহিঃস্রাবী গ্রন্থির মধ্যে পার্থক্য কী ? অন্তঃস্রাবী এবং বহিঃস্রাবী দুটি কার্য সম্পাদন করা গ্রন্থিটির নাম লেখো।

इसिङारि बिथोबा मा? मोनसे इसिङारि आरो मोनसे बायजोआरि बिथोबनि गेजेरनि फारागा मा? इसिङारि आरो बायजोआरि मोननैबो खामानि मावफुंनाय बिथोबनि मुं लिर।

अंतःस्रावी ग्रंथि क्या है? अंतःस्रावी तथा बहिःस्रावी ग्रंथियों में क्या अंतर है? अंतःस्रावी तथा बहिःस्रावी दोनों कार्यों को संपादन करने वाली ग्रंथि का नाम लिखिए।

26. What is the process of reproduction in amoeba? What are the advantages of sexual reproduction over asexual reproduction?

1+2=3

এমিবাৰ ক্ষেত্ৰত কি প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা প্ৰজনন সংঘটিত হয় ? অযৌন প্ৰজনন প্ৰক্ৰিয়াতকৈ যৌন প্ৰজনন প্ৰক্ৰিয়াৰ সুবিধাসমূহ কি কি ?

এ্যামিবার ক্ষেত্রে কি প্রক্রিয়ার দ্বারা প্রজনন সংঘটিত হয় ? অযৌন প্রজনন প্রক্রিয়া থেকে যৌন প্রজনন প্রক্রিয়ার সুবিধাগুলো কী কী ?

एमिबानि बेलायाव मा खान्थिनि जोहै आजायनाय जायो? आथोनारि निङ आजायनाय खान्थिनिखुइ आथोनारि आजायनाय खान्थिनि खाबुफोरा मा मा?

अमीबा में प्रजनन किस विधि द्वारा होता है? अलैंगिक जनन की अपेक्षा लैंगिक जनन के क्या लाभ हैं?

27. What is a dominant character? How did Mendel prove through his experiments that the inherited characters are transmitted independently from one generation to the next?

1+2=3
প্রভাৱী চৰিত্র কি? এটা জনুৰ পৰা তাৰ পৰৱৰ্তী জনুৱে বংশানুক্রমে আহৰণ কৰা চৰিত্রসমূহ স্বতন্ত্রভাৱে হস্তান্তৰিত হয় বুলি মেণ্ডেলে তেওঁৰ পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা কেনেদৰে প্রমাণিত কৰিছিল?
প্রভাবী চরিত্র কী? একটি জনু থেকে তার পরবর্তী জনুতে বংশানুক্রমে আহরণ করা চরিত্রসমূহ স্বতন্ত্রভাবে হস্তান্তরিত হয় বলে মেণ্ডেল তাঁর পরীক্ষার দ্বারা কীভাবে প্রমাণ করেছিলেন?

गादबनाय लैखोना मा? मोनसे जोलैनिफ्राय बेनि उन जोलैसिम लैखोनफोरा उदाङै फोलेर फारियै आरजिजायो होना मेण्डेलआ बिनि आनजादाव माबोरै फोरमान खालामदोंमोन?

प्रभावी लक्षण क्या है? मेंडल के प्रयोगों से कैसे पता चला कि विभिन्न लक्षण स्वतंत्र रूप से वंशानुगत होते हैं?

Or / নাইবা / অথবা / एबा / अथवा

Define homologous organs and analogous organs. Can the wings of a bird and that of a bat be considered as homologous organs? Justify your answer.

সমসংস্থ অংগ আৰু সমবৃত্তি অংগৰ সংজ্ঞা দিয়া। চৰাইৰ পাখি আৰু বাদুলীৰ পাখিক সমসংস্থ অংগৰূপে গণ্য কৰিব পাৰিনে ? তোমাৰ উত্তৰটো সাব্যস্ত কৰা।

সমসংস্থ অঙ্গ এবং সমবৃত্তি অঙ্গের সংজ্ঞা দাও। পাখির পাখনা এবং বাদুড়ের পাখনাকে সমসংস্থ অঙ্গরূপে গণ্য করতে পারি কী? তোমার উত্তরটি সাব্যস্ত করো।

महरसे अंग आरो महरथि अंगनि बुंफोरथि हो। मासे सिख्रिनि गांखं आरो मासे बादामालिनि गांखंखौ महरसे अंग होननानै साननो हायोना? नोंनि फिननायखौ बेखेव।

समजात तथा समरूप अंगों की परिभाषा लिखिए। क्या एक पक्षी और चमगादड़ के पंखों को समजात अंग कहा जा सकता है? अपने उत्तर की व्याख्या कीजिए।

28. The far point of a myopic person is 80 cm in front of the eye.

What is the nature and power of the lens required to correct the problem? Why do we have two eyes for vision and not just one?

2+1=3

নিকট-দৃষ্টিগ্ৰস্ত মানুহ এজনৰ দূৰ বিন্দু চকুৰ সন্মুখত 80 cm দূৰত্বত। এই বিকাৰৰ সংশোধনৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা লেনস্ৰ প্ৰকৃতি কি আৰু ক্ষমতা কিমান? দৃষ্টিৰ বাবে আমাক এটাৰ পৰিৱৰ্তে দুটা চকুৰ প্ৰয়োজন কিয়?

একজন মায়োপিক ব্যক্তির দূর বিন্দুর দূরত্ব চোখের সম্মুখে 80 cm. এই বিকারের সংশোধনের জন্য প্রয়োজনীয় লেন্সের প্রকৃতি কী এবং ক্ষমতা কত, নির্ণয় করো। দৃষ্টির জন্য আমাদের একটির পরিবর্তে দুটি চোখের প্রয়োজন কেন?

खाथि नुथाइ मानिस सासेनि थाखाय गोजान बिन्दोआ मेगनिन सिगाङाव 80 cm जानथाइयाव। बे जेंनाखौ सुम्रांनो थाखाय नांनाय लेन्सिन आखुथाइ आरो गोहोआ बेसेबां? नुथाइनि थाखाय जोंनो थाइसे मेगनिन सोलाय थाइनै मेगनिन गोनां मानो?

किसी निकटदृष्टि दोष से पीड़ित व्यक्ति का दूर-बिंदु नेत्र के सामने 80 cm है। इस दोष को संशोधित करने के लिए आवश्यक लेंस की प्रकृति तथा क्षमता क्या होगी? दृष्टि के लिए हमारे दो नेत्र क्यों हैं, केवल एक ही क्यों नहीं?

Or / नांरेना / अथना / एबा / अथवा

What are the defects of vision? A person needs a lens of power -5.5 dioptres for correcting his distant vision. For correcting his near vision, he needs a lens of power +1.5 dioptres. What is the focal length of the lens required for correcting distant vision?

11/2+11/2=3

দৃষ্টিৰ বিকাৰ কি কি? এজন মানুহৰ দূৰ দৃষ্টিগ্ৰস্ততা সংশোধনৰ বাবে তেওঁৰ –5·5 ডায়প্টাৰ ক্ষমতাৰ লেনচ্ৰ আৱশ্যক। তেওঁৰ নিকট দৃষ্টিগ্ৰস্ততাৰ সংশোধনৰ বাবে আৱশ্যকীয় লেনচ্ৰ ক্ষমতা +1·5 ডায়প্টাৰ হ'লে দূৰ দৃষ্টিগ্ৰস্ততাৰ সংশোধনৰ বাবে আৱশ্যক হোৱা লেনচ্ৰ ফ'কাচ দৈৰ্ঘ্য কিমান?

দৃষ্টির বিকার কী কী? একজন মানুষের দূর দৃষ্টিগ্রস্ততা সংশোধনের জন্য -5.5 ডায়প্টার ক্ষমতার লেন্সের আবশ্যক। তার নিকট দৃষ্টিগ্রস্ততার সংশোধনের জন্য আবশ্যকীয় লেন্সের ক্ষমতা +1.5 ডায়প্টার হলে দূর দৃষ্টিগ্রস্ততার সংশোধনের জন্য আবশ্যকীয় লেন্সের ফোকাস দৈর্ঘ্য কত হবে?

नुथाइनि गोरोन्थिया मा मा? सासे मानसिनो गाविन गोजान नुनायखौ थि खालामनो थाखाय –5·5 डाइअप्टार गोहो थानाय गंसे लेन्स नांगौ। बिनि खाथि नुथाइखौ थि खालामनो थाखाय गोनां जानाय लेन्सिन गोहोआ +1·5 डाइअप्टार जायोब्ला गोजान नुथाइखौ फाहामनो नांनाय लेन्सिन फ'कास जानथाइया बेसेबां?

दृष्टि के क्या-क्या दोष हैं? किसी व्यक्ति को अपनी दूर की दृष्टि को संशोधित करने के लिए -5.5~D क्षमता के लेंस की आवश्यकता है। अपनी निकट की दृष्टि को संशोधित करने के लिए उसे +1.5~D क्षमता के लेंस की आवश्यकता है। दूर दृष्टि संशोधित करने के लिए आवश्यक लेंस की फोकस दूरी क्या होगी?

29. State Joule's law of heating. When a 12 V battery is connected across an unknown resistor, there is a current of 2.5 mA in the circuit. Find the value of the resistance of the resistor.

তাপীয় ক্ৰিয়াৰ জুলৰ সূত্ৰটো লিখা। যেতিয়া এটা অজ্ঞাত ৰোধ 12 V ৰ এটা বেটাৰীৰ লগত সংযোগ কৰা হয়, তাত 2·5 mA প্ৰবাহ চালিত হয়। ৰোধকটোৰ ৰোধ উলিওৱা।

তাপীয় ক্রিয়ার জুল-এর সূত্রটি লেখো। যখন একটি অজ্ঞাত রোধ 12 V-এর একটি ব্যাটারীর সঙ্গে সংযোগ করা হয় যেটিতে 2·5 mA প্রবাহ চালিত হয়। রোধকটির রোধ বের করো।

बिदुं गोहोम जुलिन खान्थिखौ लिर। जेब्ला मोनसे मोनिथिय हेथाग्राजों $12 \, \mathrm{V}$ नि मोनसे बेटारिखौ फोनांजाबनाय जायो बैयाव $2.5 \, \mathrm{mA}$ मोब्लिब दाहार बोहैयो। हेथाग्रानि हेथा दिहुन।

जूल का तापन नियम क्या है? किसी अज्ञात प्रतिरोधक के सिरों से 12 V की बैटरी को संयोजित करने पर परिपथ में 2·5 mA विद्युत्-धारा प्रवाहित होती है। प्रतिरोधक का प्रतिरोध ज्ञात कीजिए।

Or / नाइना / अथना / एबा / अथना

What is the commercial unit of electrical energy?
Which uses more energy—a 250 W TV set in 1 hour or a
1200 W electric iron in 10 minutes and how?

1+2=3

বৈদ্যুতিক শক্তিৰ ব্যৱহাৰিক একক কি? কোনটোৱে বেছি শক্তি ব্যৱহাৰ কৰিব—এটা 250 W ৰ TV চেট 1 ঘণ্টা চলিলে বা এটা 1200 W ৰ বৈদ্যুতিক ইস্ত্ৰি 10 মিনিট চলিলে আৰু কেনেকৈ?

বৈদ্যুতিক শক্তির ব্যবহারিক একক কী? কোনটি বেশি শক্তি ব্যবহার করবে—একটি 250 W এর TV সেট 1 ঘণ্টা চললে বা একটি 1200 W-এর বৈদ্যুতিক ইস্ত্রি 10 মিনিট চললে এবং কীভাবে?

मोब्लिब शक्तिनि फालांगियारि सानगुदिया मा? माबेयाव बांसिन शक्ति बाहायगोन—गंसे 250 W नि TV सेट 1 घन्टा सोलियोब्ला एबा गंसे 1200 W नि मोब्लिब इस्ट्रि 10 मिनिट सोलियोब्ला आरो माबोरै?

विद्युत् शक्ति का व्यापारिक मात्रक क्या है? किसमें अधिक विद्युत् शक्ति का व्यवहार होता है— 250 W का टी॰ वी॰ सेट जो एक घंटे तक चलाया जाता है अथवा 1200 W का विद्युत् आयरन जो 10 मिनट के लिए चलाया जाता है तथा कैसे?

30. Why are we looking at alternative sources of energy? Name a non-conventional source of energy and its two advantages.

1+2=3

আমি শক্তিৰ বিকল্প উৎস বিচাৰো কিয়? এটা অপৰম্পৰাগত শক্তিৰ উৎসৰ নাম লিখা আৰু ইয়াৰ দুটা সুবিধাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

আমরা শক্তির বিকল্প উৎস কেন চাই? একটি অপরম্পরাগত শক্তির উৎসের নাম লেখো এবং এর দৃটি সুবিধার বিষয়ে উল্লেখ করো।

जों शक्तिनि सोलाय फुंखा नायगिरो मानो? मोनसे सोलिबोथा शक्तिनि फुंखानि मुं लिर आरो बेनि मोननै खाबुनि बागै मख'।

हम ऊर्जा के वैकल्पिक स्रोतों की ओर क्यों ध्यान दे रहे हैं? ऊर्जा के एक अपरम्परागत स्रोत का नाम बताएँ तथा इसकी दो उपयोगिताओं का उल्लेख कीजिए।

What is the role of decomposers in the ecosystem? Draw a diagram showing flow of energy in an ecosystem.

পৰিস্থিতিতন্ত্ৰত বিয়োজকৰ ভূমিকা কি? এটা পৰিস্থিতিতন্ত্ৰত শক্তিৰ পৰিবহণৰ চিত্ৰ আঁকা। পরিস্থিতিতন্ত্ৰে বিয়োজকের ভূমিকা কী? একটি পরিস্থিতিতন্ত্ৰে শক্তির পরিবহনের চিত্র আঁকো।

सोरथाथाइ बिखान्थियाव फेसेवग्रानि बिफावा मा? मोनसे सोरथाथाइ बिखान्थिआव शक्तिनि बोहैनायनि सावगारि आखि।

पारितंत्र में अपमार्जकों की क्या भूमिका है? एक पारितंत्र में ऊर्जा के प्रवाह का एक चित्र बनाइए।

32. (a) What happens when ethanol is heated with alkaline KMnO₄ or acidified K₂Cr₂O₇? Write the chemical equation for the reaction.

ক্ষাৰকীয় $\mathrm{KMnO_4}$ নাইবা আপ্লিক $\mathrm{K_2Cr_2O_7}$ ৰ সৈতে ইথানলক উত্তপ্ত কৰিলে কি ঘটে ? বিক্ৰিয়াটোৰ প্ৰয়োজনীয় ৰাসায়নিক সমীকৰণ লিখা।

ক্ষারকীয় ${
m KMnO_4}$ অথবা আল্লিক ${
m K_2Cr_2O_7}$ -এর সঙ্গে ইথানলকে উত্প্ত করলে কি ঘটে ? বিক্রিয়াটির প্রয়োজনীয় রাসায়নিক সমীকরণ লেখে।

एल्कालिन ${
m KMnO_4}$ नङाब्ला एसिडआरि ${
m K_2Cr_2O_7}$ जों इथानलखौ फुदुङोब्ला मा जागोन? फिनजाथाइयाव गोनां जानाय रासायनारि समानथाइखौ लिर।

क्षारीय $\mathrm{KMnO_4}$ अथवा अम्लीकृत $\mathrm{K_2Cr_2O_7}$ के साथ एथेनॉल को गर्म करने से क्या होता है? अभिक्रिया के लिए रासायनिक समीकरण लिखिए।

(b) Explain substitution reaction with one example.

এটা উদাহৰণেৰে সৈতে প্ৰতিস্থাপন বিক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰা।

একটি উদাহরণসহ প্ৰতিস্থাপন বিক্ৰিয়া ব্যাখ্যা করো।

मोनसे बिदिन्थिजों दोनखारनाय फिनजाथाइखौ बेखेव।

एक उदाहरण की सहायता से प्रतिस्थापन अभिक्रिया का वर्णन कीजिए।

2

(c) Write the names of the following compounds:
তলৰ যৌগবোৰৰ নামবোৰ লিখা:

নিয়োক্ত যৌগগুলোর নামগুলো লেখো:

गाहायाव होनाय खौसेफोरनि मुंखौ लिर:

निम्न यौगिकों के नाम लिखिए:

Or / नाইবা / অথবা / एबा / अथवा

(a) What are the products formed when ethanoic acid reacts with sodium carbonate? Write the chemical equation for the reaction.

ছ'ডিয়াম কাৰ্বনেটৰ সৈতে ইথান'য়িক এছিডে বিক্ৰিয়া কৰিলে কি কি বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থ উৎপন্ন হয় ? বিক্ৰিয়াটোৰ ৰাসায়নিক সমীকৰণ লিখা।

সোডিয়াম কার্বনেটের সঙ্গে ইথানয়িক অ্যাসিড বিক্রিয়া করলে কি কি বিক্রিয়াজাত পদার্থ উৎপন্ন হয় ? বিক্রিয়াটির রাসায়নিক সমীকরণ লেখো।

सिडयाम कार्बनेटजों इथान'यिक एसिडआ फिनजाथाइ जायोब्ला मा मा मुवा सोमिजयो? फिनजाथाइनि रासायनारि समानथाइ लिर।

एथेनॉइक अम्ल, सोडियम कार्बोनेट के साथ अभिक्रिया कर कौन-कौन से उत्पाद बनाते हैं? अभिक्रिया के लिए रासायनिक समीकरण लिखिए।

- (c) Draw the structure of butanone.

 বিউটান'নৰ গঠন চিত্ৰ আঁকা।

 বিউটাননের গঠন চিত্ৰ আঁকো।

 बिउटान'ननि दाथाइ सावगारि आखि।

 ब्यूटेनॉन की संरचना चित्रित कीजिए।

B18-GS/20B

1

33. (a) What would you observe when zinc is added to a solution of iron(II) sulphate? Write the chemical reaction that takes place.

-

আয়ৰণ(II) ছালফেট দ্ৰৱণত জিংক ধাতু দিলে কি দেখিবা ? সংঘটিত হোৱা ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়াটো লিখা।

আয়রন(II) সালফেট দ্রবণে জিংক ধাতু দিলে কি দেখবে ? সংঘটিত হওয়া রাসায়নিক বিক্রিয়াটি লেখো।

आइरन(II) साल्फेट गलिलावाव जिंकखौ होदेरोब्ला मा नुनो मोनगोन? सोमजिनाय रासायनारि फिनजाथाइखौ लिर।

आयरन(II) सल्फेट के विलयन में जिंक को डालने से क्या होता है? जो रासायनिक अभिक्रिया हुई, उसे लिखिए।

(b) Give reasons:

1+1+1=3

কাৰণ দৰ্শোৱা:

কারণ দর্শাও:

जाहोन हो :

कारण बताइए :

- (i) Platinum, gold and silver are used to make jewellery.
 গহনা তৈয়াৰ কৰিবলৈ প্লেটিনাম, গ'ল্ড আৰু ছিলভাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
 অলংকার বা গয়না তৈরি করতে প্লাটিনাম, সোনা (গোল্ড) এবং রূপা
 (সিলভার) ব্যবহার করা হয়।
 गहेना बानायनायाव प्लेटिनाम, स'ना आरो सिलभारखौ बाहायनाय जायो।
 आभूषण बनाने के लिए प्लैटिनम, सोना एवं चाँदी का उपयोग किया जाता है।
- (ii) Sodium, potassium and lithium are stored under oil. ह'ि छाप, পेंग हिराप आरू निश्याप थाजू जिन्न पूर्वारे बथा रहा। त्या पिराप, भेंग निश्याप अर्थ निश्याप थाजू जिन्न पूर्वित्य त्राचा रहा। सिडियाम, पटासियाम आरो निश्यामखौ थावाव सोमना दोननाय जायो। सोडियम, पोटैशियम एवं निश्यिम को तेल के अंदर संग्रहीत किया जाता है।

(iii) Aluminium is a highly reactive metal. Yet it is used to make utensils for cooking.

make utensits for cooking.
এলুমিনিয়াম যথেষ্ট সক্ৰিয় ধাতু তথাপি ইয়াক ৰন্ধনত ব্যৱহাৰ কৰা বৰ্তন তৈয়াৰ
কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

আলুমিনিয়াম যথেষ্ট সক্রিয় ধাতু তবুও এটি রান্নার বাসন তৈরি করতে ব্যবহার করা হয়।

एलुमिनियामा जोबोद सांग्रां धातुब्लाबो बेखौ संनाय दो बानायनायाव बाहायनाय जायो।

ऐलुमिनियम अत्यंत अभिक्रियाशील धातु है, फिर भी इसका उपयोग खाना बनाने वाले बर्तन बनाने के लिए किया जाता है।

Or / নাইবা / অথবা / एबा / अथवा

- (a) What is refining of metals? Mention the most widely used method for refining of impure metals. What is anode mud? धाजूब (भाधन तूनित्न कि तूजा? अल्डिक्र्यूक धाजू (भाधन किवर्तन वर्ण्नाद व्यवश्व त्याब भक्षित्रिंग कित्रा कवा। अने दिन्त कार्म किवर्तन वर्ण्नाद व्यवश्व व्याब भक्षित्रिंग कित्रा कवा। अने दिन्त कार्म कार्म किवर्ग अपूर्व भाजूव (भाधन वन्नाद कि त्याव कित्रा कित्रा कित्रा कार्म क
- (b) Explain, why :
 কিয়, ব্যাখ্যা কবা :
 কেন, ব্যাখ্যা করো :
 मानो, बेखेव :
 वर्णन कीजिए, क्यों :
 - (i) Silver articles become black after some time when exposed to air.

 ছিলভাৰ অৰ্থাৎ ৰূপৰ পাত্ৰ বা গহনা বতাহৰ সংস্পৰ্শত কিছু সময় হ'লে ক'লা হৈ পৰে।

1+1=2

সিলভার অর্থাৎ রূপার পাত্র বা গয়না বাতাসের সংস্পর্শে কিছুক্ষণ রাখলে কালো হয়ে যায়।

सिलभार थामहिनबा रूपानि आइजें एबा गहेनाखी बारिन आबहावायाव दसे सम दोनोब्ला गोसोम जायो।

खुली वायु में कुछ समय तक छोड़ देने पर चाँदी की वस्तुएँ काली हो जाती हैं।

(ii) Copper reacts with moist carbon dioxide in the air and slowly loses its shiny brown surface and gains a green coat.

কপাৰে বতাহত থকা সেমেকা কাৰ্বন ডাইঅক্সাইডৰ লগত বিক্ৰিয়া কৰাৰ ফলত তাৰ উজ্জ্বল মুগা ৰং পাতল হৈ শেষত সামান্য সেউজীয়া হৈ পৰে।

কপার অর্থাৎ তামা বাতাসে থাকা আর্দ্র কার্বন ডাইঅক্সাইড-এর সঙ্গে বিক্রিয়া করার ফলে তার উজ্জ্বল পিঙ্গল বর্ণ বা বাদামি রঙ হালকা হয়ে শেষে সামান্য সবুজ বর্ণ হয়ে যায়।

कपारआ बाराव थानाय सिदोमा कार्बन डाइअक्साइडजों फिनजाथाइ जानायनि जाहोनाव बिनि जोंखोल मुगा गाबा गोबा जालांनानै जोबनायाव इसे गोथां जायो।

ताँबा वायु में उपस्थित आर्द्र कार्बन डाइऑक्साइंड के साथ अभिक्रिया करता है, जिससे इसकी सतह से भूरे रंग की चमक धीरे-धीरे खत्म हो जाती है तथा इस पर हरे रंग की परत चढ़ जाती है।

Name the parts of the excretory system in humans. Describe the mechanism of urine formation and elimination. 2+2+1=5

মানুহৰ ৰেচন তন্ত্ৰৰ অংশসমূহৰ নাম লিখা। মৃত্ৰ উৎপাদন আৰু বৰ্জন প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে লিখা।

মানুষের রেচন তন্ত্রের অংশসমূহের নাম লেখো। মূত্র উৎপাদন এবং বর্জন প্রক্রিয়ার বিষয়ে লেখো।

मानसिनि सिगारनाय बिखान्थिनि आंगोफोरनि मुं लिर। हासुदै सोमजिनाय आरो एंगारजानाय मावखान्थिनि बागै बेखेव।

मानव में उत्सर्जन तंत्र के विभिन्न अंगों के नाम लिखिए। मूत्र उत्पादन तथा निकासी की प्रक्रिया के विषय में लिखिए।

Or / নাইবা / অথবা / एबा / अथवा

What are the components of the transport system in highly organized plants? How are water and minerals transported in plants? What is the role of transpiration in transporting water and minerals in plants?

ষ্টিচ্চ মাপৰ উদ্ভিদৰ পৰিবহণ তন্ত্ৰৰ অংগসমূহ কি কি ? উদ্ভিদৰ দেহত পানী আৰু খনিজ লৱণ কেনেদৰে পৰিবহণ হয় ? উদ্ভিদৰ দেহত পানী আৰু খনিজ লৱণ পৰিবহণত বাষ্ঠ্পমোচন প্ৰক্ৰিয়াৰ ভূমিকা কি ?

উচ্চস্তরের উদ্ভিদের পরিবহন তন্ত্রের অঙ্গসমূহ কী কী? উদ্ভিদের দেহে জল এবং খনিজ লবণ কীভাবে পরিবহন হয়? উদ্ভিদের দেহে জল এবং খনিজ লবণ পরিবহনে বাষ্পমোচন প্রক্রিয়ার ভূমিকা কী?

गोजौयै दाफुंजानाय लाइफांफोरिन रोगाथाइ बिखान्थिनि दाफुंग्राफोरा मा मा? लाइफाङाव दै आरो खनियारि मुवाफोरा माबोरै रोगाजायो? लाइफाङाव दै आरो खनियारि मुवाफोर रोगाथाइयाव दै खफ' एंगारनाय मावखान्थिनि बिफावा मा?

उच्चस्तरीय पादपों में परिवहन तंत्र के कौन-कौन से अवयव होते हैं? पादपों में जल एवं खनिज लवण किस प्रकार परिवाहित होते हैं? पादपों में जल एवं खनिज लवणों के परिवहन में वाष्पोत्सर्जृन की क्या भूमिका होती है?

35. Draw the ray diagram of image formation by a convex mirror when the object is placed at its centre of curvature (C).

An object 5 cm in length is placed at a distance of 20 cm in front of a convex mirror of radius of curvature 30 cm. Find the position of the image, its nature and size.

2+3=5

উত্তল দাপোণে গঠন কৰা প্ৰতিবিশ্বৰ ৰশ্মিচিত্ৰ আঁকা যেতিয়া লক্ষ্যবস্তু দাপোণৰ ভাঁজকেন্দ্ৰত (C) ৰখা হয়।

ৰণা ২৯ । 30 cm ভাঁজ ব্যাসাৰ্ধৰ উত্তল দাপোণ এখনৰ সন্মুখত 20 cm দূৰত্বত 5 cm দৈৰ্ঘ্যৰ বস্তু এটা ৰখা হৈছে। প্ৰতিবিশ্বৰ অৱস্থান, ইয়াৰ প্ৰকৃতি আৰু আকাৰ নিৰ্ণয় কৰা।

একটি উত্তল আয়না দ্বারা গঠিত প্রতিবিম্বের রশ্মিচিত্র আঁকো যখন লক্ষ্যবস্তু আয়নার ভাঁজকেন্দ্রে (C) রাখা হয়।

30 cm ভাঁজ ব্যাসার্ধের একটি উত্তল আয়নার সম্মুখে 20 cm দূরত্বে 5 cm দৈর্ঘ্যের একটি বস্তু রাখা হয়েছে। প্রতিবিশ্বের অবস্থান, এর প্রকৃতি এবং আকার নির্ণয় করো।

खंसा आयनाया सोमजिहोनाय सायखंनि रोदा सावगारि आखि जेब्ला नोजोर मुवा आयनानि खेंख्रा मिरुआव (C) लाखिनाय जायो।

30 cm खेंख्रा स'खाविन खंसा आयना गंसेनि सिगाङाव 20 cm जानथाइयाव 5 cm लाउथाइनि बेसाद मोनसे लाखिनाय जादों। सायखंनि थाविन, बेनि आखुथाइ आरो महरखौ दिहुन।

किसी उत्तल दर्पण द्वारा बने प्रतिबिंब का किरण आरेख चित्रित कीजिए, जब वस्तु दर्पण के वक्रता-केन्द्र (C) पर स्थित हो।

5 cm लंबाई की कोई वस्तु 30 cm वक्रता-त्रिज्या के किसी उत्तल दर्पण के सामने 20 cm की दूरी पर रखी गयी है। प्रतिबिंब की स्थिति, प्रकृति तथा इसका आकार ज्ञात कीजिए।

Or / नांरेना / অथना / एबा / अथवा

"The refractive index of diamond is 2.42." What is the meaning of this statement?

A convex lens forms a real and inverted image of a needle at a distance of 50 cm from it. Where is the needle placed in front of the convex lens if the image is equal to the size of the object? Also, find the power of the lens.

Find the power of a concave lens of focal length 2 m. 1+3+1=5 ''হীৰাৰ প্ৰতিসৰাংক 2·42.'' এই উক্তিটোৰ অৰ্থ কি ?

উত্তল লেনচ্ এখনে বেজী এটাৰ সং আৰু ওলোটা প্ৰতিবিশ্ব তাৰ পৰা 50 cm দূৰত্বত গঠন কৰে। যদি প্ৰতিবিশ্বৰ আকাৰ লক্ষ্যবস্তুৰ আকাৰৰ সমান হয়, তেন্তে লক্ষ্যবস্তুটো উত্তল লেনচ্ৰ সন্মুখত ক'ত ৰখা হৈছিল? তদুপৰি লেন্সখনৰ ক্ষমতা নিৰ্ণয় কৰা।

2 m ফ'কাছ দৈৰ্ঘ্যৰ অৱতল লেন্চ এখনৰ ক্ষমতা নিৰ্ণয় কৰা।

''হীরার প্রতিসরাংক 2·42.'' এই উক্তিটির অর্থ কী ?

একটি উত্তল লেন্স একটি সূচের সোজা এবং উল্টো প্রতিবিশ্ব গঠন করে তার থেকে 50 cm দূরত্বে। যদি প্রতিবিশ্বের আকার লক্ষ্যবস্তুর আকারের সমান হয়, তাহলে লক্ষ্যবস্তুটি উত্তল লেন্সের সম্মুখে কোথায় রাখা হয়েছিল ? লেন্সটির ক্ষমতা নির্ণয় করো।

2 m ফোকাস দৈর্ঘ্যের একটি অবতল লেন্সের ক্ষমতা নির্ণয় করো।

''हीरानि रिफिखन बिसाना 2·42''। बे बाथ्रानि ओंथिया मा? गंसे खंसा लेन्सआ 50 cm गोजानाव गंसे बिजिनि मोनसे थार आरो उल्था सायखं सोमजिहोदों। जुदि सायखं आरो नोजोर मुवानि महरा समान जायो अब्ला नोजोर मुवाखौ खंसा लेन्सिन सिगाङाव माबेयाव लाखिनाय जादोंमोन? लोगोसे लेन्सिन गोहोखौबो दिहुन। 2 m फ'कास जानथाइनि खरलेब लेन्स गंसेनि गोहोखौ दिहुन।

"हीरे का अपवर्तनांक 2.42 है।" इस कथन का क्या अभिप्राय है? कोई उत्तल लेंस किसी सुई का वास्तविक तथा उल्टा प्रतिबिंब उस लेंस से 50 cm दूर बनाता है। यह सुई उत्तल लेंस के सामने कहाँ रखी है, यदि इसका प्रतिबिंब उसी आकार का बन रहा है जिस आकार की वस्तु है? लेंस की क्षमता भी ज्ञात कीजिए। 2 m फोकस दूरी वाले किसी अवतल लेंस की क्षमता ज्ञात कीजिए।

36. What forces would be working against an equitable distribution of our resources? Suggest some approaches towards the conservation of forests. 2+3=5

আমাৰ প্ৰাকৃতিক সম্পদসমূহৰ সমবিতৰণৰ বিৰুদ্ধে কি শক্তিয়ে কাম কৰি আছে? বনাঞ্চল সংৰক্ষণ সম্পৰ্কে মতামত আগবঢ়োৱা।

আমাদের প্রাকৃতিক সম্পদগুলোর সমবিতরণের বিরুদ্ধে কোন্ শক্তি কাজ করছে? বনাঞ্চল সংরক্ষণ সম্বন্ধে মতামত দাও।

जोंनि मिथिंगायारि सम्पदफोरिन समानै रानसारथाइनि हेंथायै माबे शक्तिया खामानि मावगासिनो दं? हाग्रामा संरैखाथि होनायनि सायाव माखासे सुबुरन हो।

संसाधनों के समान वितरण के विरुद्ध कौन-कौन सी ताकर्ते कार्य कर सकती हैं? वनों के संरक्षण के लिए कुछ उपाय सुझाइए।

Or / नांहेवा / अथवा / एबा / अथवा

What is the importance of reduce, recycle and reuse to save the environment? What changes can you make in your habits to become more environment-friendly?

3+2=5

পৰিবেশ ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত হ্ৰাসকৰণ, পুনঃচক্ৰীকৰণ আৰু পুনঃব্যৱহাৰৰ গুৰুত্ব কি, লিখা। পৰিবেশ হিতৈষী হ'বলৈ তোমাৰ কি কি অভ্যাসৰ পৰিৱৰ্তন কৰিব পাৰা? পরিবেশ রক্ষার ক্ষেত্রে হ্রাসকরণ, পুনঃচক্রীকরণ এবং পুনঃব্যবহারের গুরুত্ব কি, লেখো। পরিবেশ হিতৈষী হওয়ার জন্য তোমার কি কি অভ্যাসের পরিবর্তন করতে পার ?

आबहावा सरैखाथिनि बेलायाव खमायनाय, गिदिंखनिफननाय आरो बाहायिफननायिन गोनांथिया मा लिर। आबहावा बिसुखे जानो नोंनि मा मा हुदाखौ सोलायनो हायो?

पर्यावरण को बचाने के लिए कम उपयोग, पुनःचक्रण और पुनःउपयोग का क्या महत्त्व है? पर्यावरण-मित्र बनने के लिए आप अपनी आदतों में कौन-से परिवर्तन ला सकते हैं?

**